

UTOM PAUL KE OTU MBON CORINTH

Utom Mme Apostle 18:1-22

QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 336

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Baba owo kiet ikemeke ndinim itiat ukot-ufọk efen mbe se ema ekenim, emi edide Jesus Christ” (1 Ñwed Corinth 3:11).

I Ufọk Abasi Mbon Corinth

1. Ke osimde Corinth, Paul ama okut Aquila ye Priscilla, emi enye okoduñde ye mmọ anam utom, Utom Mme Apostle 18:1-3; Ñwed Mbon Rome 16:3, 4
2. Paul ebuen ikọ ke otu mme Jew ye mme Greek ke ebiet ukpono mme Jew ke mme usen Sabat, Utom Mme Apostle 18:4; 1 Ñwed Corinth 2:1-4
3. Silas ye Timotheus ema edi ndiñwam Paul ke Corinth, Utom Mme Apostle 18:5; 1 Ñwed Thessalonica 3:6-9
4. Mme Jew ikọbọhọ ikọ-ntiense, ke ntre Paul ama ọkwọrọ ikọ ọnọ Mmọ-oko (Gentile), Utom Mme Apostle 18:6, 7; 13:50-52; Matthew 10:14, 15
5. Etubom mme andikara Ebiet ukpono mme Jew ama onim Abasi ke akpanikọ, Utom Mme Apostle 18:8
6. Ke Ọbọñ ama ọkọsọñọ Paul idem ke ñkukut, Enye ama etie ke Corinth ke ofuri ọfiọñ efureta, Utom Mme Apostle 18:9-11

II Ke Esop Gallio

1. Mme Jew ema esin ndutime ebaña Paul, Utom Mme Apostle 18:12, 13
2. Gallio ama abiat ikpe efep, Utom Mme Apostle 18:14-16
3. Mme Greek ema emia Sosthenes ke iso itie-ikpe, Utom Mme Apostle 18:17

III Editọñọ Ntak Nnyọñ Ke Jerusalem

1. Ke ndikpọñ Corinth, Paul ye Aquila ye Priscilla ema esaña eduk ke Syria ndien ebe esim Ephesus, Utom Mme Apostle 18:18-20
2. Paul ama asaña okosim Caesarea ye Jerusalem, Utom Mme Apostle 18:21, 22

SE EKPEPDE EBAÑA

Edika Iso Ke Utom

Ke ndikpọñ Athens, Paul ama edisim ke Corinth, ikasañake ye mme nsaña-utom esie. Timotheus ama oto ke Berea edi ke Athens, edi Paul ama afiak ọnọ enye aka ke Thessalonica: “Mmọdo ke ini nnyin mikemeke aba ndime ime, ikut ite ọfọn nnyin ndisuhọ ikpọñ ke Athens: ndien idọñ Timothy, eyen ete nnyin, emi onyũ edide anam-utom Abasi ke Gospel Christ, ite anam mbufo esọñọ eda, onyũ ọsọñọ mbufo esit ke mbuotidem mbufo” (1 Ñwed Thessalonica 3:1, 2). Ke ini Paul ekebetde mbon isañ esie ke Corinth, enye ama adañ ye Aquila ye Priscilla onyũ etiene mmọ anam utom udọk ufọk-ọfọñ. Enye ama ebuen ikọ ke ebiet ukpono mme Jew ke mme usen sabat onyũ ekpe ye mme Jew ye mme Greek.

Paul ikabatke edida ubọk nnam utom nte ñkpọ eke ekemedede ndisuhọre enye itie. Jesus ọdọhọ ete: “Mbufo ekebọ ke ikpikpu, enọ ñko ke ikpikpu” (Matthew 10:8); ekedi item emi Paul okonimde ke akpanikọ, okonyũ anamde. Paul ikoyomke ndidi mbiomo nnọ owo ndomo kiet. Ikọ Abasi eyo emi ọduok ukpono esie ke otu owo, koro ke otu mme ñkpọ eken, mmọ ekabare edi mbiomo enọ mme owo. Ido ndibebeñe okuk ke enyiñ owo Abasi, edi esen ido ke uduak Abasi. Enye ama osio usuñ ọyọhọ ubak-duop onim man eda ekama Ufọk Esie, ndien Abasi oyom ikọt Esie etiene ukem item oro, kpa ye idem

mfin emi. Abasi okpono onyũn ọ̀nọ se inanade otu owo ekededi emi ebuotde idem ye Enye ke ofuri esit, (se ukpep-ńkpọ ke Edisana Ẹwẹd Abasi, ọyọhọ ukpep-ńkpọ 264, mme Ẹkpri ẹwẹd ukpep-ńkpọ (Tract) Apostolic Faith ọyọhọ 31 ke abaña “Ọyọhọ Ubak-Duop—Usuń okuk emi Abasi onimde.”

Mme Ifet

Emi edi akpa editiń ńkpọ mbańa Aquila ye Priscilla ke ikọ Abasi. Itińke inọ nnyin mme mmọ ekedi nditọ Abasi ke ini Paul akakade okoduń ye mmọ, edi mmọ ema ekabare edi ata nti mbon-ekọń akpanikọ enọ Ikọ Abasi. Eyighe iduhe ite ke uwem nsọńọ-nda Paul ye uwut-ńkpọ esie, ema ẹńwam mmọ ndikọri nte nditọ Abasi, emi mmọ ekewutde ke akpatre. Okposuk edi nte Paul okokutde ete ke odot imọ ndinam utom ke ubọk imọ, enye ama ada kpukpru ifet, ekpedi ke idaha utom, nditiń Ikọ Abasi emi enye ekemade eti-eti.

Aquila ye Priscilla ema ebọ ọyọhọ ukpep-ńkpọ eto Paul, ndien ke ekpri ini, mmọ ema ekabare edi ata nti mme andikpep Ikọ Abasi. Ke ini ekesiode Paul esin ke idaha utom efen, Aquila ye Priscilla ema ekeme ndika iso ke utom Ikọ Abasi ke ebiet emi mmọ ekedude.

Ke ukem-ukem ido oro, mme ukpep-ńkpọ emi mme Ọkwọrọ-Ikọ Abasi emi eyọhọde ye Spirit Abasi ekpepde mfin emi, akpana nnyin ikpebe inyuń inam. Ke ini mme obufa itie utom ye nti ifet ebererede, ndien ke adańa emi ema ekekot ńkani mme ada-usuń man ekebọ utip mmọ, owo emi ọyọhọde ye Spirit Abasi enyene ndidu man ada itie utom oro. Yak nnyin ibup idem nnyin mbume emi: “Ntak emi owo oro midighe ami?” Kpukpru ọkọńọ ke nte etimde ebọ mme ukpep-ńkpọ Ikọ Abasi ke ediwak isua ye nte ekpepe enyuń enamde.

Utom Kpukpru Owo

Ke ini Silas ye Timotheus eketode Macedonia edisim man enam utom ye Paul ke Corinth, ama efihe Paul ke spirit ndien enye etiń ikọ-ntiense ọ̀nọ mme Jew ete ke Jesus edi Christ. Ikọ-ntiense Paul ke abaña Andinyańa emi ekesetde ekedi akpanikọ ye se itukde owo esit. Mme Jew ema esọsọ edaha eda ke ọkposọń mfańa ye Paul, enyuń etiń ikọ esuńi Abasi; ke ntre, Paul ama ekeń edisine-ńkpọ esie onyũn ọdọhọ mmọ ete, “Iyip mbufo osuk ọkọbọ mbufo; nsańake do; ọtọńode ke emi metiene mme Gentile.”

Abasi ama anam mme ada-usuń ye mme ntiense etie ubiọń ebańa mmọ oro mmọ eduńde enyuń enamde utom ọtọ kiet. Abasi ama etiń ye Anditiń ntiń-nnim ikọ ete: “Eyen owo, mmonim fi ke owo eke ekpemedede, nnọ ufọk Israel; kop ndien ikọ eke otode mi ke inua, nyuń sian mmọ nọ mi” (Ezekiel 33:7). Abasi ke etetiń ntre mfin emi ọ̀nọ nditọ Esie ete: “Eka ke ofuri ererimbot ekekwořọ gospel enọ kpukpru owo” (Mark 16:15). “Tim kpeme idem fo, ye se afo ekpepde owo. Yire ke erinam utom emi; koro ke erinam ntem afo eyenyańa idem fo ye mmọ emi ekopde uyo fo” (1 Ẹwẹd Timothy 4:16). Edieke owo Abasi anamde akpanikọ ke ndisuan uduak Abasi ke abaña erinyańa ukpọń ye idorenyin, enye eyenyańa ukpọń esie. Nte nnyin, nte nditọ Abasi, ke inanam ofuri ubiọń-utom nnyin nte ntiense inọ mme owo ke ererimbot? Nte nnyin imekeme ke akpanikọ nditiene Paul ntiń nte, “Iyip mbufo osuk ọkọbọ mbufo, nsańake do;” Yak Abasi ańwam kpukpru nditọ Abasi ndinam utom emi ńkure!

Ke ndika iso ẹńwam Paul ke utom esie ke Corinth, Ọbọń ama etiń ikọ ọ̀nọ enye ke ńkukut ke okoneyo: “Kufehe ndik, edi tiń ikọ Mi, kunyuń udop uyo: koro Ami do ye afo, ndomo owo kiet idinyuń ibuatke fi ndinam fi idiọk: koro mmenyene ediwak owo ke obio emi.” Ndusuk Paul ama ekere ete ke mme usua esie ewak enyuń esọń idem, edi Abasi ama ọ̀nọ idorenyin ete ke Imọ iyenyańa Paul isio ke mmọ kpukpru. Idorenyin emi ke Paul okoyom. Enye ye nsańa-utom esie ema edu ke Corinth ke isua kiet ye ọfiọń itio kiet, ekpep mbio-obio oro Ikọ Abasi.

Mkpọsọń Ukwọrọ-Ikọ

Iren-owo ye iban, ndusuk ini eda ke nditiń ikọ ndibiat ọkwọrọ-ikọ Abasi emi ọkwọrọde ikọ ye odudu ye nsin-ifik. Nte owo ekeme ndikere nte Paul eketiń ikọ ke suń-suń uyo me ke ekpri uyo ke ini enye ọkọdọhọde mme Jew emi ekedude ke Corinth ete, “Iyip mbufo osuk ọkọbọ mbufo; nsańake do: ọtọńode ke emi metiene mme Gentile”? Nnyin imonim ite ke ikọ emi okoto Edisana Spirit, koro Paul akanam se Jesus eketemedede mme mbet Esie: “Owo ekededi eke minyimeke ndidara mbufo, nnyuń ńkop ikọ mbufo, ke ini mbufo ewọńode ke ufọk mme ke obio oro, ekeń ntan ikpat mbufo eduok” (Matthew

10:14). Mme Jew emi ekedude ke Corinth ikamaha ọkpọsọn ukwọrọ-ikọ Paul emi. Ikọ oro ama anam nkpọ. Paul ama adianare idem esie ọkpọn ebiet ukpono mme Jew onyūn ọtọnọ ndikwọrọ ikọ ke ufọk Justus, emi ufọk esie adade adiana ebiet ukpono mme Jew. Ikebighike Crispus, akwa andikara ke ebiet ukpono mme Jew, ama akabare edi andinim ke akpanikọ ye anditiene Ọbọn. Mi ke edidemere mbon Corinth ọkọtọnọ; ediwak owo, ke ekopde erikabare esit Crispus, ema enim nko ke akpanikọ enyūn ena uduok-mmọn.

Mme ọkwọrọ-ikọ Abasi emi ekwọrọde inem-inem ikọ esin mme owo ke utọn kpukpru ini, ewak ndinyene akwa udim eke etienede mmọ ekan mmọ emi ekwọrọde ofuri akpanikọ Abasi, edi mme inem-inem ikọ oro inamke owo edi eti anditiene-Christ. Ata anditiene-Christ edi owo emi **anamde** ofuri Ikọ Abasi; ndien, man edi andinam Ikọ, ekese owo eyom owo esọnọ mmọ idem ke ndinam utom oro. Ọkpọsọn Ikọ Abasi emi ekwọrọde ke odudu ye uñwam Edisana Spirit, edi utibe nkpọ-utom ndinọ nditọ Abasi nsọnọ-idem ndikaka iso nsin ifik nkan nnọ Ọbọn. Ubon mme anditiene-Christ mfin oyom ediwak owo nte Paul, idighe ediwak mme ọkwọrọ-ikọ ke ifiok ererimbot eyo emi ke oyom.

Ukpeme Paul

Edikwọrọ Ikọ Abasi Paul ikpekemeke ndikure nte enye ọkọkwọrọde ọnọ mbon Corinth ke mme ọfiọn oro. Edieke ekpedide ntre, mme Jew ekpekefre Paul enyin, edi sia ekebighide anyan ini, mmọ etọnọ ntak edomo ndinam ọkpọsọn Mbet Mmọ-oko (Gentile) emi odop uyo. Mmọ ema ekọbọ Paul enyūn eda enye eka ikpe ke iso Gallio. Ke ndisọnọ ke eñwọnọ Esie ye Paul nte ke ndutime iditieneke enye ke Corinth, Abasi ama anam Gallio abiat mme ntak ukot ikpe onyūn abiat ikpe efep ke esop. Ke akpa ifet, mme ntak ukot ikpe oro ekedi nsu, ndien mme Jew ikekemeke ndinyan ubok mmọ ntuk Paul. Enye ama ọsuhọ “ke ekpri ini” mbemiso enye ọkpọn nditọ-ete ke Corinth ebe aka ke Syria.

Ndika Jerusalem

Aquila ye Priscilla ema esaña ye Paul tutu esim ke Ephesus. Paul ama oduk ke ebiet ukpono mme Jew obio oro onyūn etiñ ikọ ye mme Jew. Ikedighe nkpọ eyighe, ndusuk mmọ ema ekabare esit, mmọ ema eyom Paul odu ye mmọ ebighi. Aquila ye Priscilla ema esuhọ ke Ephesus, ndusuk ndikpep Ikọ Abasi nnyūn nnọ mbufa nditọ Abasi emi item, edi Paul ama osuk aka iso ke isañ esie onyūn ọñwọnọ ndifiak ntiene mbon Ephesus ke edide uduak Abasi. Paul ama awat ebe aka ke Caesarea, ebe do aka ke Jerusalem onyūn ọkọkọm mme ufọk Abasi. Ke akpatre enye afiak ọnyọn ke Antioch.

Mi ke isañ ukwọrọ-ikọ Paul ọyọhọ ikaba eketre. Okposuk edi nte enye okokutde mkpọsọn idomo ke kpukpru obio ye itie emi enye ọkọkwọrọde ikọ, Paul ama enyene ọyọhọ erikan. Nkpọ nte ufọk Abasi inañ ema emana ke ekpri ubak ini emi; ye mme nwed item emi Paul ekewetde ọnọ mme ufọk Abasi emi, ebe ke nda-usuñ Edisana Spirit, mme ikọ item emi enam nditọ Abasi ke ofuri emana enyene ọyọhọ mfọn Spirit Abasi. Ke ini Abasi adade usuñ, kpukpru nkpọ ana nte osim utit nte ọfọnde.

MME MBUME

1. Siak enyiñ owo Jew iba emi Paul okokutde ke Corinth emi ekenyūn ekabarede edi mme andiñwam ikọt Abasi?
2. Nso ikedi ata ubok-utom Paul?
3. Nso ikedi ntak emi Paul akadianarede idem esie ọkpọn ebiet ukpono mme Jew?
4. Anie ekedi Crispus? Nso ke enye akanam?
5. Ke nso utọ usuñ ke Paul ekenyene nsọnọ-idem ke ndika iso ke ukwọrọ-ikọ esie ke Corinth?
6. Nditọ Abasi ekebighi didie ke Corinth?
7. Gallio akañwam Paul ke nso utọ usuñ?
8. Paul akaka mmọn ke enye ama ọkọkpọn Corinth?